

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

КОНТРАКТИ ТА ДОГОВІРНЕ ПРАВО

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи
(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»)

Харків – 2023

Рецензенти:

Д. В. Затенацький – кандидат юридичних наук, доцент кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

С. Ф. Здоровко – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 7 від 19 квітня 2023 року)*

К65

Контракти та договірне право : методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини») / уклад. Т. М. Мірошніченко. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 44 с.

Методичні рекомендації призначено для студентів четвертого курсу денної форми навчання спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, які вивчають курс «Контракти та договірне право».

Видання містить пояснювальну записку, тематичний план навчальної дисципліни, інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять та самостійної роботи, схему нарахування балів та критерії оцінювання знань, приклади тестових завдань для підготовки до поточного контролю, перелік питань для проведення підсумкового контролю, рекомендовану літературу, словник основних термінів, додатки.

УДК 347.44(072)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2023

© Мірошніченко Т. М., уклад., 2023

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2023

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
3. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять та самостійної роботи студентів	9
4. Схема нарахування балів та критерії оцінювання знань	19
5. Приклади тестових завдань для підготовки до поточного контролю	21
6. Перелік питань для проведення підсумкового контролю	28
7. Рекомендована література.....	30
8. Словник основних термінів.....	32
Додатки	37

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вивчення навчальної дисципліни «Контракти та договірне право» є важливою складовою програми підготовки студентів, які навчаються за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини». Це пояснюється надзвичайно важливою роллю, яку відіграє договірне регулювання суспільних відносин, значенням договору як юридичного факту, що породжує цивільно-правові та господарські зобов'язання, як універсального регулятора господарських зав'язків. Вивчення дисципліни сприятиме розвитку творчих навиків щодо правового забезпечення економічних процесів, визначення відповідності дій господарюючих суб'єктів та фізичних осіб вимогам чинного законодавства, яке регламентує порядок укладання, виконання та припинення господарських договорів та цивільно-правових договорів.

Метою навчальної дисципліни є надання студентам цілісної та логічно-послідовної системи наукових знань про сферу договірного регулювання суспільних відносин, положення чинного законодавства України у галузі зобов'язального права та інших джерел сучасного цивільного права.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Контракти та договірне право» є:

- формування таких загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, уміння управляти часом.

ЗК5. Здатність до усної та письмової загальної комунікації державною та іноземними мовами.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу, пошуку, оброблення та оцінювання інформації, процесів і явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків (рекомендацій), вироблення рішень на основі логічних аргументів, забезпечення якості виконуваних робіт з урахуванням національних та міжнародних вимог, адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним щодо розуміння чинників, які позитивно чи негативно впливають на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності та мультикультурності та поваги до них.

ЗК10. Здатність мотивувати та розробляти ефективну систему організації праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ЗК11. Здатність брати участь у розробці проектів, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК12. Вміння використовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій;

- формування таких фахових компетентностей:

ФК7. Здатність застосовувати базові знання, аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

ФК9. Знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

ФК11. Здатність застосовувати базові знання у сфері міжнародних економічних відносин з використанням нормативно-розпорядчих документів, довідкових матеріалів.

ФК12. Знання теоретичних основ та практичних навичок оцінювання й аналізу безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ФК13. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

ПРН1. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Мислити креативно та критично, мати навички таймменеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей.

ПРН3. Демонструвати навички письмової та усної комунікації державною та іноземними мовами, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН5. Демонструвати абстрактне мислення, застосовувати методології дослідження; виявляти, окреслювати та формалізувати проблеми; систематизувати й упорядковувати отриману інформацію; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на процеси та явища у світовому господарстві; формулювати висновки і розробляти рекомендації з метою адаптації до нової ситуації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН6. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН7. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути критичним і самокритичним, розуміти детермінанти впливу на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності та поваги до них.

ПРН8. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН9. Розробляти та реалізовувати міжнародні проекти, працювати в проектних групах, мотивувати людей і рухатися до спільної мети, діяти соціально-відповідально та свідомо.

ПРН12. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН13. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

ПРН16. Розуміти та застосовувати базові знання основних нормативно-правових актів і довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів у сфері міжнародних економічних відносин.

ПРН20. Володіти базовими категоріями, новітніми теоріями, концепціями, технологіями та методами у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, зокрема: міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН21. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН22. Застосовувати базові знання, аналізуючи теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

ПРН25. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя для здобування знань, з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

Дисципліна «Контракти та договірне право» є вибірковою дисципліною з спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», яка викладається у 8 семестрі на денній формі навчання, в обсязі 3 кредитів (за Європейською кредитно-трансферною системою ECTS).

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основні принципи договірного права України

Поняття права, яке стосується договірних (контрактних) правовідносин. Суб'єкти договірного права. Свобода договору. Види договорів (контрактів), укладених згідно із законодавством України.

Тема 2. Загальні правила укладання, виконання і забезпечення виконання договорів

Процедура заключення договорів. Зміна, доповнення, пролонгація і розірвання договорів. Виконання договорів. Способи забезпечення виконання договорів.

Тема 3. Цивільно-правові договори в підприємницькій діяльності

Роль договорів в підприємницькій діяльності. Підприємницькі і господарські договори. Умови дійсності договору. Зміст господарського договору. Система договорів в підприємницькій діяльності. Окремі види договірних відносин.

Тема 4. Правовий аналіз окремих видів договорів у сфері господарювання

Правовий аналіз договорів про передачу майна у власність та користування (договорів купівлі-продажу, поставки, міни (бартеру), приватизаційних угод, договорів лізингу, оренди державного та комунального майна, оренди землі тощо). Правовий аналіз договорів про виконання робіт (договорів побутового, будівельного підряду, підряду на проектні та пошукові роботи, виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт тощо).

Тема 5. Договори про спільну підприємницьку діяльність

Мета і задачі договору про спільну діяльність. Суб'єкти договорів про спільну підприємницьку діяльність. Види і форми спільної підприємницької діяльності та їх договірне оформлення. Правове регулювання спільної підприємницької діяльності.

Тема 6. Контракти у зовнішньоекономічній діяльності

Поняття і форма зовнішньоекономічного контракту. Суб'єкти зовнішньоекономічних контрактів. Зміст зовнішньоекономічних контрактів. Право, яке застосовується у зовнішньоекономічних контрактах. Порядок вирішення спорів у зовнішньоекономічній діяльності.

Тема 7. Міжнародне правове регулювання ЗЕД

Конвенції, укладені в рамках Гаазької конференції з міжнародного приватного права. Конвенції, укладені в рамках інших міжнародних організацій. Конвенції ООН і Європейські конвенції, які регулюють питання міжнародних торгово-економічних відносин. Регламенти міжнародних комерційних арбітражних судів. Рекомендації Комісії ООН по праву міжнародної торгівлі і Міжнародного інституту по уніфікації приватного права з питань укладення і виконання міжнародних договорів купівлі-продажу, а також розглядання міжнародних торговельно-економічних спорів.

Тема 8. Договірне регулювання трудових правовідносин

Поняття і види трудових договорів. Контракт, як форма трудового договору. Укладання, виконання і розірвання трудових договорів. Колективний трудовий договір. Відповідальність за порушення умов трудового договору.

Тема 9. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань

Поняття та зміст відповідальності в договірних правовідносинах. Види і форми відповідальності. Підстави виникнення і порядок залучення до відповідальності в договірних правовідносинах. Порядок вирішення спорів в господарських і цивільно-правових договорах.

Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Усього годин
Тема 1. Основні принципи договірного права України.	10
Тема 2. Загальні правила укладання, виконання і забезпечення виконання договорів.	10
Тема 3. Цивільно-правові договори в підприємницькій діяльності.	12
Тема 4. Правовий аналіз окремих видів договорів у сфері господарювання.	8
Тема 5. Договори про спільну підприємницьку діяльність.	10
Тема 6. Контракти у зовнішньоекономічній діяльності.	12
Тема 7. Міжнародне правове регулювання ЗЕД.	8
Тема 8. Договірне регулювання трудових правовідносин.	8
Тема 9. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань.	12
Усього годин	90

3. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Тема 1. Основні принципи договірнього права України

Питання

1. Поняття права, яке стосується договірних (контрактних) правовідносин.
2. Принципи договірнього права та їх закріплення в чинному законодавстві.
3. Суб'єкти договірнього права.
4. Свобода договору.
5. Види договорів (контрактів), укладених згідно із законодавством України.

Завдання для самостійної роботи студента з теми 1

1. Опрацювати конспект з теми 1.
2. Опрацювати рекомендовану літературу з теми.
3. Проаналізувати сутність договору як правової форми, в якій реалізується цивільна правосуб'єктність осіб підприємницької діяльності.
4. Підготуватися до відповіді на питання, винесені на семінарське заняття.

Рекомендована література для теми 1

1. Цивільне право України. Загальна частина : підручник / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 976 с.
2. Договірне право України : навч. посіб. для підготовки до іспитів / за ред. І. В. Тетарчук. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 259 с.
3. Договірне право : конспект лекцій / І. В. Жилінкова, В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.] ; за ред. І. В. Жилінкової, В. І. Борисової. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2008. 116 с.

Тема 2. Загальні правила укладання, виконання і забезпечення виконання договорів

Питання

1. Процедура заключення договорів.
2. Зміна, доповнення, пролонгація і розірвання договорів.
3. Виконання договорів.
4. Способи забезпечення виконання договорів.

Завдання для самостійної роботи студента з теми 2

1. Опрацювати конспект з теми 2.
2. Опрацювати рекомендовану літературу з теми.
3. Розглянути порядок укладення договору (стадії укладення договору).
4. Проаналізувати класифікацію договорів.
5. Проаналізувати зміст договору.
6. Розглянути форму договору та правові наслідки її недотримання.
7. Охарактеризуйте вимоги, яких потрібно дотримуватися при укладенні договорів.
8. Підготувати термінологічний словник за даною тематикою.

Рекомендована література для теми 2

1. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова [та ін.] ; за ред. О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 896 с.
2. Договірне право : конспект лекцій / І. В. Жилінкова, В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.] ; за ред. І. В. Жилінкової, В. І. Борисової. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2008. 116 с.
3. Укладення, зміна і розірвання договору в цивільному праві України : монографія / С. О. Бородовський. Івано-Франківськ : Нова зоря, 2008. 141 с.
4. Базові моделі регулювання договірних відносин за новим Цивільним кодексом України / М. Сібільов // Українське комерційне право. Київ, 2003. № 4. С. 17–21.

Тема 3. Цивільно-правові договори в підприємницькій діяльності

Питання

1. Роль договорів в підприємницькій діяльності.
2. Підприємницькі і господарські договори.
3. Умови дійсності договору.
4. Зміст господарського договору.
5. Система договорів в підприємницькій діяльності.
6. Окремі види договірних відносин.

Завдання для самостійної роботи студента з теми 3

1. Опрацювати конспект з теми 3.
2. Опрацювати рекомендовану літературу з теми.
3. Назвіть ознаки та функції цивільно-правового договору.
4. Підготувати розгорнуті відповіді на такі питання:
 - За якими критеріями класифікують цивільно-правові договори?
 - Які істотні умови договору визначені в Цивільному кодексі України?
 - Назвіть поняття та умови оферти.

- *Що таке акцент?*
- *Які існують особливості укладення договорів на біржах?*
- *Який порядок укладення договорів на аукціонах і конкурсах?*
- *Що відповідно до Цивільного кодексу є підставою зміни або розірвання договору?*

Рекомендована література для теми 3

1. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова [та ін.] ; за ред. О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 896 с.
2. Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. для студ. вузів / за ред. О. В. Дзера. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 1200 с.
3. Договірне право : конспект лекцій / І. В. Жилінкова, В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.] ; за ред. І. В. Жилінкової, В. І. Борисової. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2008. 116 с.
4. Контракти у підприємницькій діяльності : навч. посіб. / В. В. Луць. [2-ге вид., перероб. і допов.]. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
5. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання : підручник / С. С. Бичкова, І. А. Бірюков, В. І. Бобрик [та ін.]; за заг. ред. С. С. Бичкової. [2-ге вид., змін. та допов.]. Київ : КНТ, 2008. 498 с.
6. Цивільне право України. Особлива частина. Договірні зобов'язання : навч. посіб. / І. Е. Берестова, С. С. Бичкова, І. А. Бірюков [та ін.] ; за заг. ред. С. С. Бичкової. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 348 с.

Тема 4. Правовий аналіз окремих видів договорів у сфері господарювання

Питання

1. Поняття та структура господарського договірної права України.
2. Поняття та види господарського договору.
3. Загальний порядок укладення господарських договорів.
4. Поняття та види договірних спорів у сфері господарювання.

Завдання для самостійної роботи студента з теми 4

1. Опрацювати конспект з теми 4.
2. Опрацювати рекомендовану літературу з теми.
3. Назвіть особливі ознаки господарського договору.
4. Підготувати розгорнуті відповіді на такі питання:
 - *Яким чином класифікуються господарські договори?*
 - *Назвіть функції господарського договору.*
 - *Які умови є істотними для будь-якого господарського договору?*
 - *В якому порядку укладається господарський договір?*
 - *В якому порядку відбувається зміна і розірвання господарського договору?*
5. Скласти тестові завдання за даною темою (10–15 питань).

Рекомендована література для теми 4

1. Мілаш В. С. Захисні застереження в зовнішньо-економічному договорі : монографія. Полтава : АСМІ, 2004. 179 с.
2. Белянович О. А. Господарське договірне право України : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
3. Мілаш В. С. Комерційний договір у контексті сучасних ринкових умов : монографія. Харків : Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2007. 440 с.
4. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності : навч. пособ. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
5. Рєзнікова В. В. Правове регулювання посередництва у сфері господарювання (теоретичні аспекти) : монографія. Хмельницький : Вид-во Хмельницького університету управління та права, 2010. 706 с.
6. Гаврилiшин А. П. Загальні положення про господарські договори в Україні // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». Вип. 24. Том 2. 2014. С. 144–147.
7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
9. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10 квітня 1992 р. (в ред. ЗУ від 14 березня 1995 р.) Відомості Верховної Ради України. 1995. № 15. Ст. 99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-12>
10. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 1 липня 2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 40. Ст. 524. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>

Тема 5. Договори про спільну підприємницьку діяльність

Питання

1. Поняття та зміст підприємницької діяльності.
2. Види і форми спільної підприємницької діяльності та їх договірне оформлення.
3. Правове регулювання спільної підприємницької діяльності.
4. Відповідальність учасників за спільними зобов'язаннями.

Завдання для самостійної роботи студента з теми 5

1. Опрацювати конспект з теми 5.
2. Опрацювати рекомендовану літературу з теми.
3. Укласти термінологічний словник з названої теми.
4. Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з поданих нижче питань:

- *Розвиток підприємництва в контексті історичної еволюції.*
- *Роль підприємницької діяльності в розвитку економіки.*
- *Підприємництво як основна ланка економіки.*
- *Окремі види договорів у підприємницькій діяльності.*
- *Відповідальність за правопорушення у сфері підприємницької діяльності.*

Рекомендована література для теми 5

1. Циктор А. І. Основи підприємницької діяльності : навч. посіб. / А. І. Циктор, О. М. Остапець, Ю. В. Банах, І. І. Коркуна. Львів : Добра справа, 2014. 356 с.
2. Беяневич О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
3. Цигилик І. І., Паневник Т. М., Криховецька З. М. Основи підприємництва : навч. посібник. Київ : ЦНЛ, 2005. 240 с.
4. Боднар Т. В. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова [та ін.] ; за ред. О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 896 с.

Тема 6. Контракти у зовнішньоекономічній діяльності

Питання

1. Поняття і форма зовнішньоекономічного контракту.
2. Суб'єкти зовнішньоекономічних контрактів.
3. Порядок укладання зовнішньоекономічних контрактів.
4. Зміст зовнішньоекономічного контракту.
5. Умови зовнішньоекономічних контрактів.
6. Порядок вирішення спорів у зовнішньоекономічній діяльності.

Завдання для самостійної роботи студента з теми 6

1. Опрацювати конспект з теми 6.
2. Опрацювати рекомендовану літературу з теми.
3. Дати характеристику змісту зовнішньоекономічного контракту.
4. Схарактеризувати вступну частину зовнішньоекономічного контракту.
5. Схарактеризувати основну частину зовнішньоекономічного контракту.
6. Схарактеризувати заключну частину зовнішньоекономічного контракту та правила оформлення доповнень та додатків до контракту.

Рекомендована література для теми 6

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч.-метод. посіб. / Л. Л. Носач, В. О. Козуб, П. Л. Гринько, А. С. Дядін. Харків : Монограф, 2015. 320 с.
2. Зовнішньоекономічні операції і контракти : навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Я. С. Крап'як та ін. Київ : ЦНЛ, 2004. 608 с.

3. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регулювання : навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової. Київ : ЦУЛ, 2010. 648 с.

Тема 7. Міжнародне правове регулювання ЗЕД

Питання

1. Поняття, суб'єкти та принципи зовнішньоекономічної діяльності.
2. Особливості правопорядку міжнародної економічної співпраці.
3. Правові особливості форм міжнародної економічної інтеграції (преференційні зони, зони вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз).
4. Міжнародно-правове регулювання зовнішньоекономічних договорів.

Завдання для самостійної роботи студента з теми 7

1. Опрацювати конспект з теми 7.
2. Опрацювати рекомендовану літературу з теми.
3. Розкрити ознаки зовнішньоекономічної діяльності.
4. Підготувати розгорнуті відповіді на такі питання:
 - *Що таке договір міжнародної купівлі-продажу товарів?*
 - *У якому випадку застосовується Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р.?*
 - *З якою метою здійснюється державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності?*
 - *Які органи здійснюють державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності?*

Рекомендована література для теми 7

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 29. Ст. 377 (з наступними змінами).
2. Марченко В. Б., Шаповалов Д. В. Правові основи зовнішньоекономічної діяльності : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. Диск. Київ : КНЕУ, 2005. 221 с.
3. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / Г. О. Анцелевич, В. О. Голубева, Т. В. Злуніцина та ін.; за заг. ред. О. Х. Юлдашева. Київ : МАУП, 2005. 272 с.
4. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання). URL: <https://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14353>

Тема 8. Договірне регулювання трудових правовідносин

Питання

1. Поняття та особливості трудового договору.
2. Зміст і форма трудового договору.
3. Порядок укладання трудового договору.
4. Юридичні гарантії під час прийому на роботу.
5. Види трудових договорів.
6. Порядок укладання строкових трудових договорів.
7. Контракт як особливий вид трудового договору.
8. Сумісництво й суміщення.

Завдання для самостійної роботи студента з теми 8

1. Опрацювати конспект з теми 8.
2. Опрацювати рекомендовану літературу з теми.
3. Скласти таблицю «Порядок прийняття на роботу» (записати послідовно дії роботодавця щодо прийняття працівника на роботу).
4. Скласти порівняльну таблицю «Відмінності цивільноправового й трудового договорів» (не менше ніж 10 відмінностей).
5. Скласти порівняльну таблицю «Робота за сумісництвом і суміщенням професій» (не менше ніж 10 відмінностей).

Рекомендована література для теми 8

1. Трудове право України : підручник / за заг. ред. М. І. Іншина, В. Л. Костюка. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 593 с.
2. Трудове право України : навч. посіб. / Ю. Ф. Іванов, М. В. Іванова ; Нац. акад. внутр. справ. Київ : Алерта : Правова єдність, 2016. 222 с.
3. Трудове право України : навч. посіб. / В. О. Кучер та ін. ; за заг. ред. В. О. Кучера ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 563 с.
4. Трудове право України : навч. посіб. / О. І. Кисельова, Т. А. Кобзєва ; Сум. держ. ун-т. Суми : Сум. держ. ун-т, 2017. 308 с.
5. Трудове право : підручник / за заг. ред. проф., чл.-кор. НАПрН України О. М. Ярошенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : Право, 2017. 557 с.

Тема 9. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань

Питання

1. Загальна характеристика відповідальності за порушення договірних зобов'язань.
2. Підстави та умови відповідальності за порушення умов договору.

3. Відшкодування збитків та їх склад.
4. Стягнення неустойки в разі порушення умов договору.
5. Види фінансових санкцій: фінансовий штраф, фінансова пеня.

Завдання для самостійної роботи студента з теми 9

1. Опрацювати конспект з теми 9.
2. Опрацювати рекомендовану літературу з теми.
3. Проаналізувати види та форми відповідальності.
4. Порівняти положення нормативних актів Європейського Союзу з положеннями цивільного законодавства України щодо виконання зобов'язання. Вкажіть найважливіші подібності та відмінності.
5. Підготувати інформаційні повідомлення та виступи з вказаних питань:
 - *Штрафні санкції як форма відповідальності за порушення зобов'язання.*
 - *Відповідальність в цивільному праві України.*
 - *Цивільно-правова відповідальність за порушення договірних відносин: види, форми.*
 - *Сплата фінансових санкцій. Примусова сплата.*
6. Скласти проєкт договору за вказаними методичними рекомендаціями.

Методичні рекомендації та роз'яснення з питань укладання договорів

Основоположним регулятором правових відносин між суб'єктами підприємницької діяльності в зовнішньоекономічній сфері є договір (контракт), який іменують зовнішньоекономічним або зовнішньоторговельним.

Відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» зовнішньоекономічний договір (контракт) – це матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів ЗЕД та їхніх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їхніх взаємних прав і обов'язків у ЗЕД. Таке визначення свідчить про наявність двох спільних характерних ознак цих договорів: одна зі сторін знаходиться в іншій державі і є іноземною, а предметом договору є зовнішньоекономічна операція, певний вид діяльності у цій сфері.

Загальний критерій розмежування зовнішньоекономічних і внутрішніх договорів міститься й у Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (Відень, 1980 р.), яким є ознака місцезнаходження комерційних підприємств сторін у різних державах.

Найпоширенішим серед зовнішньоекономічних договорів є договір міжнародної купівлі-продажу товарів. Разом із тим різноманітність видів і форм ЗЕД обумовлює широке використання інших різновидів договорів – бартерних (товарообмінних), агентських, перевезення тощо.

Процедура укладення зовнішньоекономічного договору детально врегульована. Суб'єкти, які є сторонами договору, повинні бути здатними до його укладення відповідно до законодавства України або закону місця укладення контракту. Вимоги вітчизняного законодавства до осіб, які укладають договір, передбачені ст. 3 і 5 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», які визначають склад суб'єктів ЗЕД та їхнє право на здійснення цієї діяльності. До форми зовнішньоекономічних договорів та порядку їх підписання вітчизняне законодавство завжди висувало особливі вимоги.

Положенням про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів) рекомендовано певну структуру контракту з визначенням змісту кожного розділу, а саме:

- 1) назва, номер договору (контракту), дата та місце його укладення;
- 2) преамбула;
- 3) предмет договору (контракту);
- 4) кількість та якість товару (обсяги виконання робіт, надання послуг);
- 5) базисні умови поставки товарів (приймання-здавання виконаних робіт або послуг);
- 6) ціна та загальна вартість договору (контракту);
- 7) умови платежів;
- 8) умови приймання-здавання товару (робіт, послуг);
- 9) упаковка та маркування;
- 10) форс-мажорні обставини;
- 11) санкції та рекламації;
- 12) урегулювання спорів у судовому порядку;
- 13) місцезнаходження (місце проживання), поштові та платіжні реквізити сторін.

За домовленістю сторін у контракті можуть визначатися й додаткові умови, зокрема про страхування, гарантії якості, різні захисні застереження, забезпечення виконання зобов'язань (крім штрафних санкцій), можливість та порядок внесення змін і доповнень до контракту тощо. Так, Кабінет Міністрів і Нацбанк України рекомендують суб'єктам ЗЕД застосовувати під час укладання зовнішньоекономічних договорів (контрактів) типові застереження про те, що будь-яка претензія, позов чи інша правова вимога не можуть бути пред'явлені до держави Україна та держави іноземної сторони чи до окремих їхніх органів за невиконання або неналежне виконання контрактів. Серед умов зовнішньоекономічного контракту є суто юридичні, відсутність або невизначеність яких може призвести до негативних правових наслідків, спричинити ускладнення або неможливість належного захисту прав та інтересів сторін. Такими є положення про санкції

та рекламації, форс-мажорні обставини, урегулювання спорів у судовому порядку та погоджений сторонами вибір матеріального й процесуального права, яке буде застосовуватись як для врегулювання відносин за договором, так і судом при вирішенні спору.

Зразки договорів представлені в *(Додатку А і Додатку Б)*.

Рекомендована література для теми 9

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text
2. Принципи міжнародних комерційних договорів (принципи УНІДРУА (UNIDROIT) від 01.01.1994р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_920#Text
3. Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. для студ. вузів / за ред. О. В. Дзера. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 1200 с.
4. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання : підручник / С. С. Бичкова, І. А. Бірюков, В. І. Бобрик [та ін.]; за заг. ред. С. С. Бичкової. [2-ге вид., змін. та допов.]. Київ : КНТ, 2008. 498 с.

4. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Критерії поточного оцінювання знань студентів:

- (6–7) балів, отримують студенти за роботу в рамках теми на лекційних та семінарських (практичних) заняттях, коли в повному обсязі володіють навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладають під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкривають зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, активно доповнюють хід обговорення проблемних питань; систематично відвідують заняття, ведуть опорний конспект лекцій. Допускаються незначні, несуттєві помилки.

- (3–5) балів, отримують студенти, які в цілому володіють навчальним матеріалом викладають його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

- (1–2) бали, отримують студенти за роботу в рамках теми на лекційних та семінарських (практичних) заняттях, які не в повному обсязі володіють навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладають відповідь під час усних та письмових виступів, недостатньо розкривають зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, не беруть учать в обговоренні проблемних питань, несистемно відвідують заняття.

- (0) балів, отримують студенти, які не володіють навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміють змісту теоретичних питань та практичних завдань, не відвідують заняття.

Критерії оцінювання теоретичних питань залікової роботи:

- максимальний бал (13–15), отримує студент, відповіді якого правильні, повні, послідовні, логічні; студент впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

- 8–12 балів отримує студент, якщо відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо *конкретно* поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі;

- 3–7 балів отримує студент, який володіє певною частиною теоретичного фактичного матеріалу, але викладає його непослідовно і нелогічно, допускає істотні пропуски у відповіді, невпевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

- мінімальний бал (1–2), отримує студент, який виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки;

- не отримує балів (0) студент, який не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно.

Поточний контроль та самостійна робота							Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T5	T6	T9	ПК			
7	7	7	7	7	7	18	60	40	100
(мінімум – 30)								мінімум – 20)	мінімум – 50)

T1, T2 ... T9 – теми.

ПК – поточний контроль (складання договору).

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав **не менше 30 балів**.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–6	
1–49	не зараховано

5. ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Тема 1. Основні принципи договірної права України

1. Якщо правами та обов'язками наділені обидві сторони договору, то він є:

- 1) одностороннім;
- 2) взаємним;
- 3) двостороннім;
- 4) багатостороннім;
- 5) безстороннім.

2. Суб'єкти господарської діяльності – це:

- 1) громадяни, підприємницькі товариства та об'єднання підприємств;
- 2) фізичні особи та юридичні особи;
- 3) господарські організації та фізичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці;
- 4) фізичні особи, товариства та установи.

3. Договір, який містить елементи різних договорів, називається:

- 1) складним;
- 2) поєднаним;
- 3) багатоелементним;
- 4) змішаним;
- 5) ускладненим.

4. Істотними умовами договору купівлі-продажу є умови про:

- 1) предмет, ціну та строк;
- 2) місце та спосіб виконання;
- 3) предмет і ціну;
- 4) предмет і строк.

5. Предметом договору купівлі-продажу не може бути:

- 1) товар, який є в продавця на момент укладення договору або буде створений продавцем у майбутньому;
- 2) право вимоги, якщо вимога має особистий характер;
- 3) майнове право;
- 4) цінний папір.

Тема 2. Загальні правила укладання, виконання і забезпечення виконання договорів

6. Договір набирає чинності з моменту:

- 1) його підписання;
- 2) досягнення згоди;
- 3) прийняття пропозиції;
- 4) його виконання;
- 5) його укладення.

7. Зміна ціни в договорі після його виконання:

- 1) допускається за згодою сторін;
- 2) не допускається;
- 3) можлива за певних умов;
- 4) допускається у випадках, встановлених законом;
- 5) допускається, якщо на це є згода іншої сторони.

8. Договір, в якому одна сторона – підприємець взяла на себе обов'язок здійснювати продаж товарів, виконання робіт або надання послуг кожному, хто до неї звернеться, називається:

- 1) публічним;
- 2) договором приєднання;
- 3) роздрібною купівлі-продажу;
- 4) попереднім;
- 5) підприємницьким.

Тема 3. Цивільно-правові договори в підприємницькій діяльності

9. Істотними умовами договору купівлі-продажу є умови про:

- 1) предмет, ціну та строк;
- 2) місце та спосіб виконання;
- 3) предмет і ціну;
- 4) предмет і строк.

10. Предметом договору купівлі-продажу не може бути:

- 1) товар, який є в продавця на момент укладення договору або буде створений продавцем у майбутньому;
- 2) право вимоги, якщо вимога має особистий характер;
- 3) майнове право;
- 4) цінний папір.

11. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження проданого товару під час його транспортування переходить до покупця з моменту:

- 1) коли, відповідно до закону або договору, продавець виконав свій обов'язок з передання товару покупцю;
- 2) оплати вартості товару покупцем;
- 3) укладення договору купівлі-продажу, якщо інше не встановлене договором або звичаями ділового обороту;
- 4) отримання документів на товар.

Тема 4. Правовий аналіз окремих видів договорів у сфері господарювання

12. Учасниками відносин у сфері господарювання є:

- 1) господарські суб'єкти;
- 2) посадові особи органів державної влади;
- 3) споживачі;
- 4) громадяни.

13. У разі передання некомплектного товару покупець має право вимагати від продавця за своїм вибором:

- 1) доукомплектування товару в розумний строк або відмовитися від договору;
- 2) вимагати заміни некомплектного товару на комплектний або вимагати повернення сплаченої грошової суми;
- 3) пропорційного зменшення ціни або доукомплектування товару в розумний строк;
- 4) пропорційного зменшення ціни або заміни некомплектного товару на комплектний.

14. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження проданого товару під час його транспортування переходить до покупця з моменту:

- 1) коли, відповідно до закону або договору, продавець виконав свій обов'язок з передання товару покупцю;
- 2) оплати вартості товару покупцем;
- 3) укладення договору купівлі-продажу, якщо інше не встановлене договором або звичаями ділового обороту;
- 4) отримання документів на товар.

15. Що з перерахованого не є способом забезпечення виконання зобов'язання?

- 1) притримання;
- 2) аванс;

- 3) гарантія;
- 4) неустойка.

16. У разі необґрунтованої відмови підприємця від укладення публічного договору він має:

- 1) сплатити неустойку;
- 2) виконати договір;
- 3) попросити вибачення у споживача;
- 4) повідомити про це уповноважені державні органи;
- 5) відшкодувати збитки, завдані споживачеві такою відмовою.

Тема 5. Договори про спільну підприємницьку діяльність

17. Договір є укладеним, якщо сторони:

- 1) підписали договір;
- 2) нотаріально посвідчили договір;
- 3) повідомили про його укладення державні органи;
- 4) почали виконання договору;
- 5) в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору.

18. Пропозиція однієї зі сторін укласти договір називається:

- 1) ініціатива;
- 2) віндикація;
- 3) реституція;
- 4) акцепт;
- 5) оферта.

19. Зміна або розірвання договору:

- 1) не допускається;
- 2) допускається лише у випадках, встановлених законом;
- 3) допускається лише за згодою сторін;
- 4) допускається лише за рішенням суду;
- 5) допускається у всіх випадках.

Тема 6. Контракти у зовнішньоекономічній діяльності

20. Зовнішньоекономічний договір (контракт) – матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності.

- 1) так;
- 2) ні.

21. Чи зобов'язані українські та іноземні суб'єкти господарювання, укладаючи зовнішньоекономічний договір, керуватися Господарським кодексом України?

- 1) ні, у будь-якому випадку;
- 2) так, у будь-якому випадку;
- 3) так, але тільки у тому випадку, якщо вони домовляться про застосування до цього договору права України.

22. Чи регулює Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» зовнішньоекономічні відносини?

- 1) ні, цей закон не містить жодної норми, яка б регулювала зовнішньоекономічні відносини;
- 2) так, усі норми цього закону регулюють зовнішньоекономічні відносини;
- 3) даний закон містить декілька спеціалізованих (нетипових) норм права (норм-принципів, норм-дефініцій та норм-декларацій, направлених на регулювання зовнішньоекономічних відносин, але не містить типових норм права (норм-правил), які б реально регулювали зовнішньоекономічні відносини.

Тема 7. Міжнародне правове регулювання ЗЕД

23. За обсягом міжнародні нормативно-правові акти поділяють на міжнародно-правові акти універсального характеру та міжнародно-правові акти регіонального характеру:

- 1) так;
- 2) ні.

24. Що є підставою виникнення зовнішньоекономічних правовідносин?

- 1) зовнішньоекономічний договір;
- 2) ліцензія на здійснення зовнішньоекономічної діяльності;
- 3) постанова кабінету Міністрів України.

25. За договором міни одна сторона зобов'язується передати у власність іншій стороні один товар в обмін:

- 1) за певну послугу;
- 2) за виконану роботу;
- 3) на інший товар;
- 4) за послугу або виконану роботу.

26. Який із нижченаведених нормативно-правових актів визначає умови, що повинні міститися у зовнішньоекономічному договорі?

- 1) Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;
- 2) Закон України «Про міжнародне приватне право»;
- 3) Наказ міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 06.09.2001 № 201 «Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)».

Тема 8. Договірне регулювання трудових правовідносин

27. Згідно з яким правом зазвичай визначається форма зовнішньоекономічного договору?

- 1) згідно з правом країни продавця;
- 2) згідно з правом країни покупця;
- 3) згідно з правом країни вчинення контракту.

28. Правом якої країни регулюється зовнішньоекономічний договір, об'єктом якого є нерухоме майно?

- 1) країни, де знаходиться продавець;
- 2) країни, де знаходиться нерухомість;
- 3) країни, де укладено зовнішньоекономічний договір.

29. Яка обов'язкова форма передбачена правом України для зовнішньоекономічних договорів:

- 1) усна;
- 2) письмова нотаріальна;
- 3) проста письмова.

Тема 9. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань

30. Що є істотними умовами зовнішньоекономічного договору купівлі-продажу товару за міжнародним правом?

- 1) предмет (кількість та специфікація товару), ціна, строк дії договору;
- 2) предмет (кількість та специфікація товару) та ціна;
- 3) предмет (кількість та специфікація товару).

31. Протягом якого строку буде діяти зовнішньоекономічний договір, якщо у самому договорі не визначено строк його дії?

- 1) протягом трьох років;
- 2) протягом одного року;

3) протягом невизначеного строку та може бути припинений будь-якою стороною шляхом повідомлення, зробленого завчасно в розумний строк.

32. Що таке форвардний договір?

1) стандартний документ, який засвідчує зобов'язання придбати (продати) базовий актив у визначений час та на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією цін на момент виконання зобов'язань сторонами договору;

2) це документ, за яким перевізник зобов'язується перевезти вантаж від продавця до покупця;

3) це нестандартний документ, за яким одна сторона зобов'язується передати покупцеві товар (інший актив) у визначений час та на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією цін на момент виконання зобов'язань сторонами договору, а покупець зобов'язується прийняти вказаний товар (інший актив) у визначений строк та сплатити за нього певну грошову суму.

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття і зміст договірного права.
2. Структура договірних правовідносин.
3. Форми і зміст зовнішньоекономічного контракту.
4. Поняття угоди та її види.
5. Цивільна дієздатність фізичної особи в Україні та в зарубіжних країнах.
6. Цілі і завдання договору про спільну діяльність.
7. Свобода договору.
8. Види договорів про спільну діяльність.
9. Висновок і дія міжнародних договорів.
10. Правове регулювання спільної діяльності.
11. Договір страхування, договір зберігання, договір на надання послуги (загальні риси та відмінності).
12. Систематизація договорів у підприємницькій діяльності.
13. Розірвання та припинення трудового договору (контракту).
14. Вирішення спорів у зовнішньоекономічній діяльності.
15. Зміна умов договору (контракту).
16. Способи забезпечення виконання господарських (підприємницьких) договорів.
17. Розірвання (денонсація) договорів.
18. Договір застави.
19. Виконання договірних зобов'язань.
20. Відповідальність за порушення умов міжнародних договорів.
21. Захист прав покупця-споживача.
22. Співвідношення понять «міна», «бартер», «товарообмінна операція».
23. Особливості виконання договірних зобов'язань.
24. Поняття та свобода договору. Обмеження свободи договору за законодавством України.
25. Принципи договірного права та їх закріплення у чинному законодавстві.
26. Поняття та підстави виникнення господарських зобов'язань.
27. Неустойка як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
28. Порука як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
29. Гарантія як засіб забезпечення виконання зобов'язань.
30. Застава як засіб забезпечення виконання зобов'язань.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
3. Господарський кодекс України, від 16 січня 2003 р. // ВВР, 2003 р. № 18-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
4. Господарський процесуальний кодекс України // ВВР України. 2005. № 6. Ст. 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
5. Митний кодекс України від 07 липня 2012 р. // ВВР України. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48 Ст. 552. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92-15#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
6. Закон України від 16 квітня 1991 р. «Про зовнішньо-економічну діяльність» // ВВР УРСР. 1991. № 29. Ст. 377. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
7. Закон України від 19 червня 2020 р. «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/print1491296480899025#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
8. Закон України від 18 вересня 1991 р. «Про інвестиційну діяльність» // ВВР України. 1991. № 47. Ст. 646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
9. Закон України «Про дію міжнародних договорів на території України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
10. Закон України від 2 жовтня 1992 р. «Про заставу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
11. Закон України від 03 жовтня 2019 р. «Про оренду державного та комунального майна» № 157-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
12. Закон України від 7 березня 1996 р. «Про страхування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
13. Закон України від 19 березня 1996 р. «Про режим іноземного інвестування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
14. Закон України від 30 жовтня 1996 р. «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» // ВВР України. 1996. № 51. Ст. 292. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
15. Закон України від 18 жовтня 2018 р. «Про приватизацію державного майна». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-19#Text> (дата звернення: 15.03.2023)

16. Закон України від 07 липня 2021 р. «Про сільськогосподарську кооперацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#n333> (дата звернення: 15.03.2023)
17. Закон України від 14 грудня 2021р. «Про лізинг». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text> (дата звернення: 15.03.2023)
18. Закон України від 7 березня 1996 р. «Про страхування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#Text> (дата звернення: 15.03.2023)

Основна література

1. Беляневич О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти). Київ : Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
2. Вінник О. М. Господарське право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-е вид., змін., допов. Київ : Правоваєдність, 2008. 766 с.
3. Щербина В. С. Господарське право : підручник. 6-те вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2013. 640 с.
4. Господарське право України. Загальна частина : підручник / за заг. ред. Г. В. Смолина. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 484 с
5. Господарське право : навч. посібник / укл. А. А. Бутирський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с.
6. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 896 с.
7. Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. / О. В. Дзера (ред.). Київ : Юрінком Інтер, 2009. 1200 с.
8. Договірне право України : навч. посіб. для підготовки до іспитів / за ред. І. В.Тетарчук. Київ : Центр учбової літератури 2018. 259 с.
9. Мічурін Є. О. Техніка складання договорів: навч.-практ. посіб. Харків : Юрсвіт, 2006. 536 с.
10. Підприємницьке право: підруч. / за ред. О. В. Старцева. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ : Істина, 2007. 864 с.
11. Правове регулювання підприємницької діяльності : навчальний посібник / Л. В. Хомко, Х. Ю. Кульгавець. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 424 с.
12. Правове регулювання підприємницької діяльності у сфері торгівлі : зб. нормативно-правових актів / упоряд. О. І. Дорошенко. Дніпро : Дніпро-книга, 2008. 1056 с.
13. Цивільне право України: Особлива частина : підручник / В. Г. Фазикош, С. Б. Булеца, В. В. Заборовський, Р. М. Достдар та ін.; за ред. В. Г. Фазикоша, С. Б. Булеци. Київ : Знання, 2013. 751с.
14. Договірне (контрактне) право в сучасному європейському праві : навч. посібник для студентів магістратури спеціальність «Право» / Р. М. Достдар, О. А. Ломакіна, О. В. Минькович-Слободяник, О. А. Пономаренко; за ред. Р. М. Достдар. Миколаїв : НУК, 2021. 460 с.

Допоміжна література

1. Господарський кодекс України : наук.-практ. коментар / О. І. Харитонова (ред.). Харків : Одиссей, 2007. 831 с.

2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за ред. В. М. Коссака. Київ : Істина, 2007.
3. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / за ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини. 2-е вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 720 с.
4. Господарське право : підручник / О. П. Подцерковний, О. О. Квасніцька, А. В. Смітюх та ін.; за ред. О. П. Подцерковного. Харків : Одиссей, 2010. 424 с.
5. Договірне регулювання приватноправових відносин в умовах євроінтеграційних процесів в Україні : монографія / за заг. ред. академіка НАПрН України О. Д. Крупчана; наук. ред. А. Б. Гриняк. Київ, 2017. 334 с.
6. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності : навч. пос. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
7. Правила Інкотермс 2020: використання в національній та міжнародній торгівлі : навч. посіб. / В. П. Залізнюк, В. І. Щелкунов, Т. А. Караваєв, В. А. Яценко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 156 с.
8. Підприємницьке право : підручник / за ред. О. В. Старцева. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ : Істина, 2007. 864 с.
9. Договір у цивільному і трудовому праві : довідник / за ред. Ю. С. Шемшученка, Я. М. Шевченко; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Ч. 1. Київ : Юридична книга, 2000. 280 с.
10. Договір у цивільному і трудовому праві : довідник / за ред. Ю. С. Шемшученка, Я. М. Шевченко; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Ч. 2. Зразки документів. Київ : Юридична книга, 2000. 96 с.
11. Договори в підприємницькій діяльності // Податки та бухгалтерський облік. 2004. № 15/16. С. 3–108 (Спецвипуск).
12. Мельник О. О. Зміна та розірвання договору з точки зору різних правових доктрин у випадку дії обставин форс-мажору // ScienceRise. Biological science. 2020. № 4. С. 34–40.
13. Ярема А. Г. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України : у 4 т. / Акад. Суддів України. Київ : Ін-т юрид. дослідж. Т. 3 : Договірні зобов'язання. Недоговірні зобов'язання. Спадкове право. 2006. 927 с.

Посилання на інформаційні ресурси в мережі Інтернет, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Офіційний сайт. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Нормативні акти України. URL: <http://www.nau.kiev.ua>
3. Міністерство Юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

8. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

Акцепт – це другий етап укладання договору, прийняття пропозиції другою стороною.

Бартер – це договір, де кожна зі сторін зобов'язується передати другій стороні у власність один товар в обмін на інший товар.

Безготівкові розрахунки – перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки одержувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, внесених ними готівкою в касу банку, на рахунки одержувачів коштів.

Безоплатний договір – це договір, де немає зустрічного відшкодування.

Боржник – особа, зобов'язана вчинити на користь кредитора певну дію (низку дій) або утримуватися від вчинення певної дії (низку дій).

Види (способи) забезпечення виконання зобов'язань – передбачені законом або договором спеціальні заходи майнового характеру, що стимулюють належне виконання зобов'язань боржником шляхом встановлення додаткових гарантій задоволення вимог (інтересів) кредитора.

Виконання зобов'язання – це здійснення кредитором і боржником дій зі вчинення прав та обов'язків, що впливають із зобов'язання.

Випадок є така подія, яка взагалі може бути попереджена, але в даних конкретних умовах не була попереджена правопорушником виключно тому, що він не міг передбачити її настання.

Відплатний (оплатний) договір – це договір, де є зустрічне відшкодування.

Відповідальність – це реалізація санкції, що має специфічні особливості.

Відправник – будь-який суб'єкт цивільного права.

Гарантійний строк – у цивільному праві період часу, протягом якого товар повинен відповідати вимогам якості за договором купівлі-продажу, а роботи й послуги – зберігати свої споживчі властивості. Установлюється на продукцію, призначену для тривалого користування або зберігання. Виявлення недоліків товару, роботи або послуги після закінчення такого строку припиняє (за загальним правилом) обов'язок виготовлювача (виконавця, продавця) задовольнити вимоги споживачів із приводу недоліків товару (роботи, послуги).

Головні (основні) зобов'язання можуть існувати самостійно без додаткового зобов'язання (наприклад, купівля-продаж).

Дарування – це договір, де одна сторона (дарувальник) передає або зобов'язується передати в майбутньому другій стороні (обдаровуваному) безоплатно майно (дарунок) у власність.

Двосторонній договір – це договір, де правами та обов'язками наділені обидві сторони договору.

Добровільне страхування – це страхування, яке здійснюється на основі договору між страхувальником і страховиком.

Довічне утримання (догляд) – це договір, за яким одна сторона (відчужувач) передає другій стороні (набувачеві) у власність житловий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме майно або рухоме майно, яке має значну цінність, замість чого набувач зобов'язується забезпечувати відчужувача утриманням та (або) доглядом довічно (ст.744 ЦК).

Договір зберігання – це договір, де одна сторона (зберігач) зобов'язується зберігати річ, яка передана їй другою стороною (поклажодавцем), і повернути її поклажодавцеві неущокованою.

Договір – це домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Договірне (контрактне) право – це правосуккупність правових норм, що регулюють на засадах диспозитивності (судового захисту), юридичної рівності та ініціативи сторін майнові та особисті відносини з участю громадян, організацій та інших соціальних утворень з метою задоволення матеріальних і духовних потреб громадян і захисту їх інтересів.

Дії – це різні за характером і змістом роботи і послуги.

Договірні зобов'язання виникають на підставі домовленості його учасників (двох- або багатосторонній договір).

Завдатком є грошова сума або рухоме майно, що видається кредиторіві боржником у рахунок належних з нього за договором платежів для підтвердження зобов'язання і для забезпечення його виконання.

Застава – кредитор (заставодержатель) має право у разі невиконання боржником (заставодавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, одержати задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлено законом (право застави).

Змішаний договір – це договір, де його зміст становлять умови (пункти), визначені на розсуд сторін і погоджені ними, та умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства.

Зобов'язальні договори – це договори, об'єктом яких є дії зобов'язаної особи.

Зобов'язання є правовідношенням, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Кредитний договір – це договір, де банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) пози-

чальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

Кредитор – це особа, яка уповноважена вимагати від свого контрагента (боржника) виконання певної дії (низки дій).

Купівля-продаж – це договір, де одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму.

Лізинг – це договір, у якому одна сторона (лізингодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (лізингоодержувачеві) у користування майно, що належить лізингодавцю на праві власності і було набуто ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем (прямий лізинг), або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов (непрямий лізинг), на певний строк і за встановлену плату (лізингові платежі).

Ліцензійний договір – це договір, де власник патенту (ліцензіар) передає право на використання винаходу (корисної моделі) іншій особі (ліцензіату), яка бере на себе зобов'язання вносити ліцензіару обумовлені договором платежі і здійснювати інші дії, передбачені договором про виключну або невиключну ліцензію.

Міжнародний договір – це угода між двома або кількома державами чи іншими суб'єктами міжнародного права щодо встановлення, зміни або припинення їх взаємних прав та обов'язків у політичних, економічних чи інших сферах.

Неустойка (штраф, пеня) є грошова сума або інше майно, які боржник повинен передати кредиторіві у разі порушення боржником зобов'язання.

Односторонні зобов'язання – зобов'язання, де в однієї сторони є лише права, в іншій – лише обов'язки (наприклад, зобов'язання із заподіяння шкоди).

Односторонній договір – це договір, де одна сторона бере на себе обов'язок перед другою стороною вчинити певні дії або утриматися від них, а друга сторона наділяється лише правом вимоги, без виникнення зустрічного обов'язку щодо першої сторони.

Оплатний (відплатний) договір – це договір, де є зустрічне відшкодування.

Опціон – стандартний документ, який засвідчує право придбати (продати) цінні папери (товари, кошти) на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією ціни на час укладення такого опціону або на час такого придбання за рішенням сторін контракту.

Оренда – це договір, де наймодавець передає або зобов’язується передати наймачеві майно у користування за плату на певний строк.

Особисте страхування – страхування, пов’язане з життям, здоров’ям, працездатністю та додатковою пенсією страхувальника або застрахованої особи.

Оферта – це перший етап укладання договору, внесення однією стороною пропозиції укласти договір.

Пеня – це неустойка, що обчислюється у відсотках від суми несвоєчасно виконаного грошового зобов’язання за кожен день прострочення виконання.

Підряд – це договір, де одна сторона (підрядник) зобов’язується на свій ризик виконати певну роботу за завданням другої сторони (замовника), а замовник зобов’язується прийняти та оплатити виконану роботу.

Платіжна вимога – розрахунковий документ, що містить вимогу стягувача чи при договірному списанні одержувача до банку, який обслуговує платника, здійснити без погодження з ним переказ певної суми коштів з рахунка платника на рахунок одержувача.

Позика – це договір, де одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальникові) грошові кошти або інші речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов’язується повернути позикодавцеві таку ж суму грошових коштів (суму позики) або таку ж кількість речей того ж роду та такої ж якості.

Позичка – це договір, де одна сторона (позичкодавець) безоплатно передає або зобов’язується передати другій стороні (користувачеві) річ для користування протягом встановленого строку.

Поліс – це форма договору страхування.

Порука – за договором поруки поручитель поручається перед кредитором боржника за виконання ним свого обов’язку.

Припинення – остання стадія існування зобов’язання, із завершенням якої первісний юридичний зв’язок між сторонами, виражений у конкретному зобов’язанні, втрачається.

Рента – це договір, за яким одна сторона (одержувач ренти) передає другій (платникові ренти) у власність майно, а платник ренти взамін цього зобов’язується періодично виплачувати одержувачеві ренту у формі певної грошової суми або в іншій формі (ст. 731 ЦК).

Свобода договору – є однією з основоположних засад приватноправового регулювання, що знаходиться в одному ряду з іншими загальними засадами, такими як неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя людини; визнання і недоторканності права власності; свобода підприємницької діяльності; судовий захист цивільних прав та інтересів тощо.

Сертифікат – це форма договору страхування.

Складне зобов'язання – це зобов'язання, де прав і обов'язків у сторін зобов'язання кілька.

Страхове відшкодування – страхова виплата, яка здійснюється страховиком у межах страхової суми за договорами майнового страхування і страхування відповідальності при настанні страхового випадку.

Страхове свідоцтво (поліс, сертифікат) – це форма договору страхування.

Страховий випадок – подія, передбачувана договором страхування або законодавством, що відбулася і з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхової суми (страхового відшкодування) страхувальнику, застрахованій або іншій третій особі.

Установчий договір – це письмове рішення власників про створення підприємства, де визначаються основні правові норми діяльності підприємства та відносини між власниками.

Форвардний контракт – стандартний документ, який засвідчує зобов'язання особи придбати (продати) цінні папери, товари або кошти у визначений час та на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією цін такого продажу під час укладення такого форвардного контракту. Форвардний контракт повинен містити назву контракту; зазначення сторін контракту; базовий актив контракту (товари, цінні папери, кошти) та його характеристики (емітент, вид цінного паперу, його номінальна вартість, термін обігу, інші відомості для цінних паперів; вид валюти – для коштів; асортимент – для інших товарів); кількість базового активу; вартість контракту; ціну виконання; термін виконання; порядок оплати придбаного (проданого) базового активу та інші умови.

Ф'ючерсний контракт – стандартний документ, який засвідчує зобов'язання придбати (продати) цінні папери, товари або кошти у визначений час та на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією цін на момент виконання зобов'язань сторонами контракту.

Франчайзинг – це спосіб ведення підприємницької діяльності, заснований на правах, придбаних однією фірмою в іншої, на використання в межах обговореного ринку визначених торговельної марки, технології, ноу-хау.

Франшиза – частина збитків, що не відшкодовується страховиком згідно з договором страхування.

Штраф – це неустойка, що обчислюється у відсотках від суми невиконаного або неналежно виконаного зобов'язання.

Юридичні особи – підприємства будь-яких форм власності, установи, громадські організації, кооперативи, акціонерні товариства, іноземні підприємства та організації.

ДОДАТКИ

Додаток А

Проект договору

Договір купівлі-продажу № ____

м. _____

«__» _____ 2023р.

ТОВАРИСТВО **з** **ОБМЕЖЕНОЮ** **ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ**
«_____», в особі директора _____, який діє на підставі Статуту,
далі за текстом «**Продавець**», з однієї сторони, та
ТОВАРИСТВО **з** **ОБМЕЖЕНОЮ** **ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ**
«_____», в особі директора _____, який діє на підставі Статуту,
далі за текстом «**Покупець**», з другої сторони, в подальшому іменовані Сторони, уклали цей
господарський договір купівлі-продажу (далі по тексту – договір) про наступне:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

- 1.1. На умовах, визначених в даному Договорі та всіх додатках до нього, Продавець зобов'язується передати у власність Покупцеві **комплект обладнання для виробництва** _____ в комплектації та з технічними характеристиками, зазначеними в Специфікації № 1 до Договору (надалі іменується «Обладнання»), а Покупець зобов'язується прийняти та оплатити таке обладнання.
- 1.2. Найменування окремих вузлів та комплектуючих, їх кількість та вартість, що підлягає поставці, визначається в Специфікації, що є Додатком № 1 до цього Договору
- 1.3. Якість обладнання, що поставляється за цим Договором, відповідає діючим технічним стандартам в країні виробника та технічній документації виробника, є імпортом та **бувшим у використанні**.
- 1.4. Продавець гарантує, що обладнання повністю працездатне, справне, іншим особам не продане, не подароване, не закладене, судові спори щодо обладнання не ведуться, будь-якими правами третіх осіб обладнання не обмежене.

2. СТРОКИ ТА ПОРЯДОК ПОСТАВКИ ОБЛАДНАННЯ

- 2.1. Поставка обладнання за цим Договором здійснюється у такі строки – **протягом** ____ (_____) днів з моменту перерахування Покупцем Продавцю першої частини попередньої оплати.
- 2.2. Місце здійснення поставки обладнання Продавцем: _____
- 2.3. Доставка обладнання здійснюється перевізником за рахунок Продавця.
- 2.4. Розвантаження обладнання на території Покупця здійснюється Продавцем або за його рахунок та під його відповідальність.
- 2.5. Обладнання доставляється та передається в тарі й упаковці, що відповідає стандартам, яка забезпечує його належне зберігання під час його транспортування, а також вивантаження з автотранспортного засобу. Вартість тари й упаковки входить в ціну обладнання. Пакувальні матеріали та/або тара не повертаються та утилізуються за рахунок Покупця.

2.6. Право власності на поставлене Покупцеві обладнання, ризик його випадкового знищення або випадкового пошкодження переходить від Продавця до Покупця з моменту підписання Сторонами Акту приймання-передачі обладнання в експлуатацію.

2.7. Разом з Обладнанням Продавець передає Покупцю оригінали таких супровідних документів: рахунок-фактуру; видаткову накладну; податкову накладну (в електронній формі); документи, що підтверджують якість Обладнання, наявну технічну документацію з інструкцією з експлуатації.

2.8. Після доставки обладнання Продавець зобов'язується провести на території Покупця монтажні та пуско-налагоджувальні роботи з виготовленням з матеріалів Покупця тестових зразків готових виробів, а також провести первинне навчання персоналу Покупця користуванню обладнанням.

2.9. Монтаж, наладка і запуск обладнання в експлуатацію, навчання персоналу Покупця, виготовлення тестових зразків здійснюється Продавцем не пізніше ____ (_____) **робочих днів** з моменту повідомлення Покупцем Продавця про готовність до таких робіт (підготовлене приміщення, водо- та електропостачання, матеріали).

2.10. Приймально-здавальні випробування проводяться на обладнанні, поставленому Продавцем в присутності фахівців Покупця.

2.11. Після успішного виконання Продавцем всіх обов'язків, вказаних в п. 2.8 Договору, і запуску обладнання в експлуатацію Сторони підписують відповідний Акт приймання-передачі обладнання в експлуатацію.

3. ЦІНА ТА ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ

3.1. Загальна ціна обладнання, що поставляється за цим Договором, складає _____ грн, у тому числі ПДВ 20 %.

3.2. Розрахунки за цим Договором здійснюються поетапно, в національній валюті України українській гривні так:

1 етап – передплата в розмірі _____ грн згідно з рахунком-фактурою протягом 3-х банківських днів з моменту його отримання;

2 етап – _____ грн протягом 7-х банківських днів з моменту підписання Сторонами Акту приймання-передачі обладнання в експлуатацію.

3.3. У загальну вартість обладнання, вказану в п. 3.1 Договору, включена доставка обладнання на територію Покупця, проведення монтажних, пуско-налагоджувальних робіт Продавцем, проведення випробувань та тестових зразків, первинне навчання персоналу Покупця. Витрати на проїзд, проживання та харчування персоналу Продавця (або залучених ним третіх осіб) на час проведення пуско-налагоджувальних та інших робіт Покупець несе самостійно.

4. ГАРАНТІЙНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

4.1. Продавець гарантує належну якість поставленого за цим Договором обладнання, його працездатний технічний стан, забезпеченість користувача документацією, яка надається виробником обладнання.

5. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ

5.1. Сторона звільняється від визначеної цим Договором та (або) чинним законодавством України відповідальності за повне чи часткове порушення Договору, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії форс-мажорних обставин, визначених у цьому Договорі, за умови, що їх настання було засвідчено у визначеному цим Договором порядку.

5.1.1. Під форс-мажорними обставинами у цьому Договорі розуміють випадок, непереборну силу, а також усі інші обставини, які визначені у пп. 5.1.2 цього Договору як підстава для звільнення від відповідальності за порушення Договору.

5.1.2. Під непереборною силою у цьому Договорі розуміють будь-які надзвичайні події зовнішнього щодо Сторін характеру, які виникають без вини Сторін, поза їх волею або всупереч волі чи бажанню Сторін, і які не можна за умови вжиття звичайних для цього заходів передбачити та не можна при всій турботливості та обачності відвернути (уникнути), включаючи (але не обмежуючись) стихійні явища природного характеру (землетруси, повені, урагани, руйнування в результаті блискавки тощо), лиха біологічного, техногенного та антропогенного походження (вибухи, пожежі, вихід з ладу машин й обладнання, масові епідемії, епізоотії, епіфітотії тощо), обставини суспільного життя (війна, воєнні дії, блокади, громадські хвилювання, прояви тероризму, масові страйки та локауті, бойкоти тощо), а також видання заборонних або обмежувачих нормативних актів органів державної влади чи місцевого самоврядування, інші законні або незаконні заборонні чи обмежувачі заходи названих органів, які унеможливають виконання Сторонами цього Договору або тимчасово перешкоджають такому виконанню.

5.1.3. Під випадком у цьому Договорі розуміють будь-які обставини, які не вважаються непереборною силою за цим Договором і які безпосередньо не обумовлені діями Сторін та не пов'язані із ними причинним зв'язком, які виникають без вини Сторін, поза їх волею або всупереч волі чи бажанню Сторін, і які не можна за умови вжиття звичайних для цього заходів передбачити та не можна при всій турботливості та обачності відвернути (уникнути).

5.1.4. Не вважаються випадком недодержання своїх обов'язків контрагентом тієї Сторони, що порушила цей Договір, відсутність на ринку обладнання, деталей, комплектуючих, потрібних для виконання цього Договору, відсутність у Сторони, що порушила Договір, необхідних коштів.

5.2. Настання непереборної сили має бути засвідчено компетентним органом, що визначений чинним законодавством України.

5.3. Сторона, що має намір послатися на форс-мажорні обставини, зобов'язана невідкладно із урахуванням можливостей технічних засобів миттєвого зв'язку та характеру існуючих перешкод повідомити іншу Сторону про наявність форс-мажорних обставин та їх вплив на виконання цього Договору.

5.4. Якщо форс-мажорні обставини та (або) їх наслідки тимчасово перешкоджають виконанню цього Договору, то виконання цього Договору зупиняється на строк, протягом якого воно є неможливим.

5.5. Якщо у зв'язку із форс-мажорними обставинами та (або) їх наслідками, за які жодна із Сторін не відповідає, виконання цього Договору є остаточно неможливим, то цей Договір вважається припиненим з моменту виникнення неможливості виконання цього Договору, однак Сторони не звільняються від обов'язку, визначеного у п. 5.3 цього Договору та п. 5.8. Договору.

5.6. Якщо у зв'язку із форс-мажорними обставинами та (або) їх наслідками виконання цього Договору є тимчасово неможливим і така неможливість триває протягом двох місяців і не виявляє ознак припинення, то цей Договір може бути розірваний в односторонньому порядку будь-якою Стороною шляхом направлення за допомогою поштового зв'язку письмової заяви про це іншій Стороні.

5.8. У випадку, якщо тривалість дії форс-мажорних обставин перевищить 60 календарних днів, Покупець має право розірвати цей Договір, а Продавець зобов'язаний повернути усі кошти, які отримав від Покупця протягом 7 календарних днів з моменту розірвання цього договору.

5.9. Своєю домовленістю Сторони можуть відступити від положень пунктів цього Договору та визначити у додатковій угоді до цього Договору свої наступні дії щодо зміни умов цього Договору.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ЗА ПОРУШЕННЯ ДОГОВОРУ

6.1. У випадку порушення Договору винна Сторона несе відповідальність, визначену цим Договором та (або) чинним законодавством України.

6.1.1. Порушенням Договору є його невиконання або неналежне виконання, тобто виконання з порушенням умов, визначених змістом цього Договору.

6.1.2. Сторони Договору є юридичними особами, тому відповідальність однієї зі Сторін за невиконання зобов'язань за цим Договором настає без будь-яких обмежень, а не тільки за наявності обману (умислу) або проступку (необережності чи недбалості).

6.2. Продавець несе таку відповідальність:

- за прострочення поставки обладнання або порушення строків наладки та запуску обладнання в експлуатацію або усунення недоліків до п'яти календарних днів Продавець виплачує Покупцеві за вимогою останнього штраф у розмірі 2 % від вартості Обладнання.

6.3. Сплата Стороною визначених цим Договором та (або) чинним законодавством України штрафних санкцій (неустойки, штрафу, пені) не звільняє її від обов'язку відшкодувати за вимогою іншої Сторони збитки, завдані порушенням Договору (реальні збитки та (або) упущену вигоду) у повному обсязі, а відшкодування збитків не звільняє її від обов'язку сплатити за вимогою іншої Сторони штрафні санкції у повному обсязі.

6.4. Сплата Стороною та (або) відшкодування збитків, завданих порушенням Договору, не звільняє її від обов'язку виконати цей Договір в натурі, якщо інше прямо не передбачено чинним законодавством України.

6.5. У разі порушення Продавцем строків поставки обладнання або запуску в експлуатацію понад 20 (двадцять) календарних днів, Покупець має право відмовитися від обладнання та вимагати повернення коштів, сплачених Покупцем як попередню оплату.

6.6. У разі поставки Продавцем обладнання неналежної якості або у пошкодженому та/або несправному, та/або некомплектному стані, Продавець зобов'язується протягом 10 (десяти) календарних днів з дати отримання відповідного повідомлення Покупця усунути дефекти / невідповідності / некомплектність обладнання за власний рахунок.

6.7. За порушення Продавцем порядку виписки податкової накладної чи порушення термінів її реєстрації понад 20 днів в Єдиному реєстрі податкових накладних Продавець сплачує Покупцеві штраф у розмірі суми ПДВ по кожній зареєстрованій з простроченням податковій накладній, а також по кожній незареєстрованій в Єдиному реєстрі податкових накладних податковій накладній чи податковій накладній, складеній з порушенням порядку її заповнення.

6.8. У разі порушення строків оплати за обладнання Покупець сплачує Продавцю за вимогою останнього неустойку в розмірі подвійної облікової ставки НБУ за кожен календарний день прострочення від недоплаченої суми до моменту погашення заборгованості.

7. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

7.1. Усі спори, що виникають з цього Договору або пов'язані з ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами.

7.2. Якщо відповідний спір неможливо вирішити шляхом переговорів, він вирішується в судовому порядку за встановленою підвідомчістю та підсудністю такого спору відповідно до чинного законодавства України.

8. ІНШІ УМОВИ ДОГОВОРУ

8.1. Цей Договір вступає в силу з дати, вказаної у заголовку Договору і діє до повного виконання Сторонами своїх зобов'язань.

8.2. Закінчення строку цього Договору не звільняє Сторони від виконання обов'язків, взятих на себе за даним Договором та від відповідальності за його порушення, яке мало місце під час дії цього Договору.

8.3. Якщо інше прямо не передбачено цим Договором або чинним законодавством України, зміни у цей Договір можуть бути внесені тільки за домовленістю Сторін, яка оформлюється додатковою угодою до цього Договору.

8.4. Якщо інше прямо не передбачено цим Договором або чинним законодавством України, цей Договір може бути розірваний тільки за домовленістю Сторін, яка оформлюється додатковою угодою до цього Договору.

8.5. Цей Договір вважається розірваним з моменту належного оформлення Сторонами відповідної додаткової угоди до цього Договору, якщо інше не встановлено у самій додатковій угоді, цьому Договорі або у чинному законодавстві України.

8.6. На момент укладення цього Договору Покупець і Продавець є платниками податку на прибуток підприємств на загальних умовах, є платниками ПДВ.

8.7. Додаткові угоди та додатки до цього Договору є його невід'ємною частиною і мають юридичну силу у разі, якщо вони викладені у письмовій формі і підписані Сторонами.

8.8. Цей Договір складений при повному розумінні Сторонами його умов та термінології українською мовою у двох автентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу, – по одному для кожної із Сторін.

8.9. При укладанні, оформленні, передачі та виконанні цього договору Сторони допускають використання факсимільного зв'язку, електронної пошти; документи, передані з використанням такого зв'язку, матимуть юридичну силу до обміну оригіналами цих документів.

9. РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН:

ПРОДАВЕЦЬ:

ПОКУПЕЦЬ:

ТОВ «_____»

ТОВ «_____»

Директор

Директор

Проект договору

Договір простого товариства

м. _____

« ____ » _____ 20 ____ р.

_____, (найменування підприємства-І учасника) іменоване надалі «І учасник», в особі _____ (посада, П.І.П.), діючого на підставі _____ (Статуту, положення), з одного боку, і _____ (найменування підприємства-ІІ учасника) іменоване надалі «ІІ учасник», в особі _____ (посада, П.І.П.), діючого на підставі _____ (Статуту, положення), з іншого боку, іменовані надалі «Сторони», уклали даний договір про наведене нижче.

1. Предмет договору

1.1. Згідно із даним договором І і ІІ Учасники зобов'язуються об'єднати свої внески й спільно діяти без утворення юридичної особи для отримання прибутку.

1.2. Внеском І Учасника є: _____.

1.3. Внеском ІІ Учасника є: _____.

1.4. Внесок І Учасника оцінений Сторонами в _____.

1.5. Внесок ІІ Учасника оцінений Сторонами в _____.

1.6. Сторони зобов'язуються внести свої внески не пізніше _____.

ІІ. Спільне майно учасників

2.1. Внесене Сторонами майно, яким вони володіли на праві власності, а також виготовлена в результаті спільної діяльності продукція й отримані від такої діяльності плоди і доходи визнаються їх спільною частковою власністю.

2.2. Внесене Сторонами майно, яким вони володіли на підставах, відмінних від права власності, використовується в інтересах Сторін і становить, поряд з майном, що перебуває в їхній спільній власності, спільне майно Сторін.

2.3. Ведення бухгалтерського обліку спільного майна Сторін доручається: _____.

2.4. Користування спільним майном Сторін здійснюється з їхньої спільної згоди, а при недосягненні згоди – у порядку, встановленому судом.

2.5. Обов'язки Сторін з утримання спільного майна й порядок відшкодування витрат, пов'язаних з виконанням цих обов'язків, визначаються в наступному порядку: _____.

ІІІ. Ведення спільних справ учасників

Право на інформацію.

3.1. При веденні спільних справ кожна Сторона вправі діяти від свого імені.

3.2. У відносинах із третіми особами повноваження Сторони укладати угоди від імені Сторін засвідчується відповідним дорученням.

3.3. Сторони мають рівне право на ознайомлення з усією документацією з ведення справ.

IV. Витрати й збитки

4.1. Сторони мають втрати й збитки пропорційно їхнім внескам у спільну справу.

4.2. Прибуток, отриманий у результаті спільної діяльності, розподіляється пропорційно вартості внесків Сторін у спільну справу.

V. Заключні положення

5.1. У всьому іншому, не врегульованому в даному договорі, Сторони будуть керуватися положеннями діючого цивільного законодавства України.

5.2. Даний договір укладений безстроково.

5.3. Договір складений в 2-х екземплярах.

5.4. Адреси й банківські реквізити Сторін.

I Учасник: _____

II Учасник: _____

Підписи сторін:

I Учасник:

М.П.

II Учасник:

М.П.

Навчальне видання

Мірошниченко Тетяна Миколаївна

КОНТРАКТИ ТА ДОГОВІРНЕ ПРАВО

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи
(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»)

Коректор *Л. Є. Стешенко*
Комп'ютерне верстання *Н. О. Ваніна*
Макет обкладинки *І. М. Дончик*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 2,73. Наклад 300 пр. Зам. № 53/23.

Видавець і виготовлювач
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № від 3367 від 13.01.2009

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна
Тел. 705-24-32